

Windkoepel Groen
De heer W.A.J. Luijkx
Ketelweg 16
8251 PR DRONTEN

Verzenddatum

Bijlagen

Uw kenmerk

Ons kenmerk
2470862

Onderwerp

Wet natuurbescherming: definitieve vergunning voor het realiseren en exploiteren van Windplan Groen

Geachte heer Luijkx,

Op 29 januari 2019 (en aangevuld op 1 april 2019) hebben wij uw aanvraag voor een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming, ontvangen voor de realisatie en exploitatie van Windplan Groen in Dronten nabij Natura 2000-gebied Veluwerandmeren.

In dit verband is het van belang om vast te stellen of er negatieve gevolgen voor de instandhoudingdoelstellingen kunnen optreden in nabijgelegen Natura 2000-gebieden Ketelmeer & Vossemeer, Veluwerandmeren en Oostvaardersplassen. Het project of de handeling vindt plaats op het grondgebied van de provincie Flevoland. Gedeputeerde Staten van Flevoland zijn daarom gelet op artikel 1.3 lid 1 en 4 van de Wet natuurbescherming het bevoegd gezag voor de vergunningverlening. Bijgevoegd treft u ons definitieve besluit aan.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris,

de voorzitter,

mr. drs T. van der Wal

L. Verbeek

Besluit van GEDEPUTEERDE STATEN VAN FLEVOLAND op een verzoek voor een vergunning op grond van artikel 2.7 lid 2 Wet natuurbescherming.

Inhoudsopgave

- A. Besluit
 - B. Onderwerp aanvraag
 - C. Wettelijk kader Wet natuurbescherming
 - D. Procedure
 - E. Inhoudelijke beoordeling
 - F. Beroep
 - G. Ondertekening
- Bijlage 1: kaart windmolenlijnen Windplan Groen

A. BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Flevoland HEBBEN BESLOTEN, op grond van artikel 2.7 lid 2 van de Wet natuurbescherming, een definitieve vergunning te verlenen aan:

Windpark Hanze, Windpark Hoge Vaart-Zuid, Olsterwind, Windpark Hondtocht Zuid 3, Windpark Oldebroekertocht 3, Windpark Vires Venti, Windpark Ansjovisstroom, Windpark Kubbeweg 2, Windpark Zeebiestocht 2, Windpark XY Wind en Windkoepel Groen.

Aan deze vergunning zijn de volgende voorwaarden verbonden:

1. Deze vergunning staat op naam van Windpark Hanze, Windpark Hoge Vaart-Zuid, Olsterwind, Windpark Hondtocht Zuid 3, Windpark Oldebroekertocht 3, Windpark Vires Venti, Windpark Ansjovisstroom, Windpark Kubbeweg 2, Windpark Zeebiestocht 2, Windpark XY Wind en Windkoepel Groen of diens rechtsopvolger. Contactpersoon namens de aanvragers is de heer W. Luijckx van Windkoepel Groen (Wim.luijckx@gmail.com, 06-51574698). Wijzigingen van contactpersoon kunnen door middel van een melding aan ons worden doorgegeven via wetnatuurbescherming@flevoland.nl en handhaving@ofgv.nl.
2. Bestaande 69 windturbines (zie figuur 1, bijlage 1) worden gesaneerd voor 31 december 2025, met uitzondering van de 10 bestaande windmolens aan de Meeuwentocht. De 10 windmolens aan de Meeuwentocht worden voor 31 december 2029 gesaneerd. Mochten er wijzigingen in de planning optreden dan wordt GS hier zo snel mogelijk schriftelijk over geïnformeerd. Wanneer het niet lukt om bestaande windmolens binnen de gestelde tijden te saneren dan dienen er net zoveel nieuwe windmolens te worden stilgezet als er nog oude windmolens gesaneerd moeten worden.
3. Na het in gebruik stellen van de lijnen Oldebroekertocht, Olstertocht, Hondtocht Zuid en Hondtocht Noord vindt de eerste 3 jaar monitoring plaats naar barrièrewerking op de kleine zwaan conform het door de aanvrager aangeleverde monitoringsplan. Na drie jaar vindt evaluatie van de monitoring plaats. In de evaluatie wordt nagegaan of sprake is van barrièrewerking en welke gevolgen dit heeft voor het instandhoudingsdoel van de kleine zwaan in Natura 2000-gebied Veluwerandmeren. Tevens wordt beoordeeld of er daarmee aanleiding is maatregelen te treffen, bijvoorbeeld in de vorm van het instellen van twee corridors met stilstaande windturbines in de oostelijke lijnopstelling.
4. De monitoringsrapportages worden jaarlijks voor 1 juli naar provincie Flevoland gestuurd via wetnatuurbescherming@flevoland.nl en handhaving@ofgv.nl.
5. Alle windmolens worden voorzien van een mogelijkheid tot het installeren van een stilstandvoorziening.
6. Indien windmolens bovenop worden voorzien van een toplicht, dan worden deze aan de onderzijde afgeschermd om lichtverstoring dan wel aantrekking van vogels en vleermuizen zoveel mogelijk te voorkomen.
7. De aanlegwerkzaamheden vinden in principe overdag plaats, indien er werkzaamheden 's avonds of 's nachts plaatsvinden, wordt dit tenminste 48 uur van te voren gemeld via handhaving@ofgv.nl.

8. Alle door of namens Gedeputeerde Staten gegeven aanwijzingen en/of uitvoeringsbepalingen dienen onmiddellijk te worden opgevolgd.
9. Mocht blijken dat de situatie in het windpark in de praktijk niet overeen komt met de volgens de Passende Beoordeling voorgestelde situatie dan is het mogelijk de voorschriften van de vergunning aan te passen.
10. Vergunning wordt verleend voor een exploitatieperiode van 25 jaar die start op 1 januari 2025 en in elk geval eindigt op 1 januari 2050. In de bouwfase hieraan voorafgaand worden de lijnen met windmolens in werking gesteld.

A. Onderwerp aanvraag

Op 29 januari 2019 (en aangevuld op 1 april 2019) hebben wij een aanvraag voor een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb), ontvangen voor de realisatie van Windplan Groen.

Bij de aanvraag horen:

- toelichting op de aanvraag;
- machtigingen;
- overzichtskaart;
- Passende beoordeling Windplan Groen, opgesteld door Bureau Waardenburg;
- deelrapport MER Windplan Groen en effecten op natuur,
- rapport Vleermuizen en vogels in en rond Windplan Groen;
- saneringsplan,
- aanvulling 1 april 2019.

Het project Windplan Groen bestaat uit de volgende onderdelen:

- De bouw van 86 windturbines op land inclusief opstelplaatsen;
- De aanleg van ondergrondse elektriciteitskabels;
- Twee transformatorstations;
- De bouw van 1 tot 4 onderstations per opstellingslijn;
- De aanleg van wegen inclusief bruggen bij tochten;
- De verwijdering van 69 bestaande windturbines in het plangebied.

De maximale tiphoogte bedraagt 249 meter en de maximale tiplaatte 38 meter. De aanlegwerkzaamheden kunnen 24 uur, 7 dagen in de week worden uitgevoerd maar zullen normaliter beperkt blijven tot werkzaamheden overdag op werkdagen. Het windpark is gepland in de gemeenten Dronten en Lelystad in het oosten van de provincie Flevoland.

B. Wettelijk kader Wet natuurbescherming

De Wnb is per 1 januari 2017 het nationale wettelijke kader voor toetsing van activiteiten, plannen, projecten en handelingen met mogelijke gevolgen voor de belangrijkste natuurwaarden van de Natura 2000-gebieden.

Windplan Groen wordt aangelegd nabij de Natura 2000-gebieden Ketelmeer & Vossemeer, Veluwerandmeren en Oostvaardersplassen.

Het Ketelmeer & Vossemeer is op 23 december 2009 (kenmerk PDN/2009-075) definitief aangewezen als Natura 2000-gebied, als speciale beschermingszone voor de volgende soorten:

Broedvogels:

Roerdomp, porseleinhoen en grote karekiet.

Niet-broedvogels:

Fuut, aalscholver, lepelaar, kleine zwaan, toendrarietgans, kolgans, grauwe gans, krakeend, wintertaling, pijlstaart, tafeleend, kuifeend, nonnetje, grote zaagbek, visarend, meerkoet, grutto en reuzenstem.

Natura 2000-gebied Veluwerandmeren is op 23 december 2009 (kenmerk PDN/2009-076) definitief aangewezen als Natura 2000-gebied, als speciale beschermingszone voor de volgende habitattypen en soorten:

Habitattypen

Kranswierwateren en Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden

Habitatrichtlijnsoorten

Kleine modderkruiper, rivierdonderpad en meervleermuis

Broedvogels

Roerdomp en grote karekiet

Niet-broedvogels

Fuut, aalscholver, grote zilverreiger, lepelaar, kleine zwaan, smient, krakeend, pijlstaart, slobbeend, krooneend, tafeleend, kuifeend, brilduiker, nonnetje, grote zaagbek en meerkoet.

Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen zijn op 23 december 2009 (kenmerk PDN/2009-078) definitief aangewezen als speciale beschermingszone voor de volgende soorten;

Broedvogels:

Dodaars, Aalscholver, Roerdomp, Woudaap, Kleine Zilverreiger, Grote Zilverreiger, Lepelaar, Bruine kiekendief, Groene kiekendief. Porseleinhoen, Groenborst, Snor, Rietzanger en Grote karekiet.

Niet-broedvogels:

Grote zilverreiger, Lepelaar, Wilde zwaan, Kolgans, Grauwe Gans, Brandgans, Bergeend, Smient, Krakeend, Wintertaling, Pijlstaart, Slobbeend, Tafeleend, Kuifeend, Nonnetje, Zeearend, Kluut, Kempiaan en Grutto.

Artikel 1.3 lid 1 luidt: Ingeval gedeputeerde staten ingevolge het bepaalde bij of krachtens deze wet bevoegd zijn tot het nemen van een besluit met betrekking tot projecten of handelingen, zijn, tenzij anders bepaald, bevoegd gedeputeerde staten van de provincie waar het project of de handeling wordt gerealiseerd, onderscheidenlijk verricht.

Artikel 1.3 lid 4 luidt: Ingeval een project of handeling mede wordt gerealiseerd, onderscheidenlijk verricht in een andere provincie, wordt een besluit als bedoeld in het eerste lid genomen door gedeputeerde staten van de provincie waar het project of de handeling in hoofdzaak wordt

gerealiseerd, onderscheidenlijk verricht, in overeenstemming met gedeputeerde staten van die andere provincie.

Gedeputeerde Staten van Flevoland zijn gezien artikel 1.3 lid 1 en 4 van de Wet natuurbescherming het bevoegd gezag voor onderhavig project. GS van Friesland en Noord-Holland hebben ingestemd met deze vergunning. Instemming is verkregen op respectievelijk 17 mei en 15 mei 2018.

Artikel 2.7 lid 2 Wnb luidt: Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen. De voorwaarden waaronder de vergunning verleend kan worden, volgen uit artikel 2,8, lid 1, Wnb e.v.

C. Procedure

In artikel 9b, eerste lid, aanhef en onder a, van de Elektriciteitswet 1998 is bepaald dat op de besluitvorming voor dit project de rijkscoördinatieprocedure als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is. Dat wil in dit geval zeggen dat de besluiten die nodig zijn voor het project Windplan gezamenlijk worden voorbereid, waarbij deze procedure wordt gecoördineerd door de minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK). Daarbij doorlopen de besluiten, op grond van artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro, de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht met toepassing van de bijzondere regels in artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro.

Dit besluit is één van de besluiten die nodig zijn voor project Windplan Groen. Daarom is ook op dit besluit de rijkscoördinatieprocedure van toepassing.

De minister van EZK heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten van project Windplan Groen bevorderd. Onderhavig besluit is samen met het inpassingsplan en de andere besluiten als volgt voorbereid:

- op 25 april 2019 is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp gepubliceerd in de Staatscourant; kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen;
- op 25 april 2019 zijn door de minister van EZK de ontwerpbesluiten aan Windkoepel Groen gezonden;
- het ontwerp van het besluit heeft van 26 april tot en met 6 juni 2019 ter inzage gelegen bij de gemeenten Dronten en Lelystad;
- er zijn 4 informatieavonden georganiseerd, op 6, 8, 15 en 16 mei, waarbij de mogelijkheid werd geboden mondeling zienswijze naar voren te brengen.

Op grond van artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wet ruimtelijke ordening worden dit besluit en de andere besluiten gelijktijdig door de minister van EZK bekendgemaakt. Tevens doet de minister van EZK daarvan mededeling in de Staatscourant, enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen en langs elektronische weg. Eerdere insprekers en grondeigenaren en beperkt gerechtigden op die gronden worden apart geïnformeerd.

Antwoordnota

Naar aanleiding van de publicatie van de kennisgeving en de terinzagelegging van de ontwerp-besluiten voor Windplan Groen zijn 153 unieke zienswijzen over het ontwerp inpassingsplan naar voren gebracht. Zie de antwoordnota zienswijzen voor een overzicht van de behandeling van de zienswijze. In de antwoordnota vindt u ook de reacties op de inhoudelijke punten uit de zienswijze die niet specifiek zijn, respectievelijk over het inpassingsplan gaan. Verder zijn aanvullende stukken ontvangen van de aanvrager met betrekking tot het aspect stikstof en is de vergunning op dit aspect aangepast.

D. Inhoudelijke beoordeling

De beoordeling van de aanvraag en de bijbehorende belangenafweging vindt plaats in 3 stappen:

1. identificeren van mogelijke negatieve effecten;
2. mitigerende of andere maatregelen in de aanvraag die de effecten beperken;
3. toets aan de instandhoudingsdoelstellingen;

Realisatie en exploitatie van de windmolens die volgens Windplan Groen geplaatst worden kan effect hebben op de natuurwaarden van Natura 2000-gebied Ketelmeer-Vossemeer, Veluwerandmeren en Oostvaardersplassen, denk aan verstoring en aantasting leefgebied van vogels door het realiseren en exploiteren van windmolens op de voorgestelde locaties. In de passende beoordeling is afdoende uiteen gezet dat significant negatieve effecten zijn uitgesloten (met inachtneming van mitigatie) voor wat betreft de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Ketelmeer-Vossemeer, Veluwerandmeren en Oostvaardersplassen.

Ad. Stap 1: Identificeren van mogelijke negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen, in het bijzonder de natuurlijke kenmerken van het gebied:

Effecten op niet-broedvogels tijdens de aanlegfase

- Verstoring door geluid, beweging, trilling en menselijke aanwezigheid van niet-broedvogels en tijdelijk habitatverlies tijdens de aanlegwerkzaamheden.

Effecten tijdens de gebruiksfase op niet-broedvogels:

- sterfte van niet-broedvogels;
- verstoring van niet-broedvogels;
- barrièrewerking.

Ad. Stap 2: Monitoring, mitigerende of andere maatregelen in de aanvraag die effecten beperken:

- Op grond van voorzorg zal gedurende 3 jaar monitoring plaatsvinden om vast te stellen of er barrièrewerking plaatsvindt ten aanzien van de kleine zwaan. Indien barrièrewerking wordt vastgesteld zullen 2 corridors worden ingesteld waarin windmolens tijdens ochtend- en avondvlucht worden stilgezet.
- In de passende beoordeling is worst case uitgegaan van een dubbeldraaiperiode van 10 jaar.
- De aanlegwerkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd, hierdoor is het voor vogels mogelijk om elders in het gebied te foerageren en te rusten.

Ad. Stap 3: Toets aan de instandhoudingsdoelstellingen

In de bij de vergunningaanvraag geleverde passende beoordeling is beschreven welke ingrepen plaatsvinden en wat de gevolgen daarvan zijn op de instandhoudingsdoelstellingen. Samenvattend zijn de belangrijkste conclusies:

Habitattypen

Het plangebied ligt buiten Habitatrictlijngebied, evenmin komen er beschermde habitattypen in het plangebied voor. Het project heeft geen effect op beschermde habitattypen.

Habitatsoorten

Het plangebied ligt buiten Habitatrichtlijngebied. Er komen geen habitatsoorten in het plangebied voor met uitzondering van de meervleermuis. Effecten op de meervleermuis worden uitgesloten omdat deze niet vliegt binnen het bereik van de wieken.

Broedvogels

Effecten op broedvogels van de omliggende Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten omdat er niet of nauwelijks gebruik wordt gemaakt van het plangebied. Alleen de aalscholver (aangewezen in de Oostvaardersplassen) vliegt onder bepaalde omstandigheden in aantal over het plangebied. Voor de aalscholver, als broedvogel, is vastgesteld dat deze, bij condities waarin foerageren op het Markermeer en IJmeer en de Oostvaardersplassen moeilijk is, het plangebied kan passeren op weg naar de Veluwerandmeren en daarbij de windturbines in het westelijk deel van het plangebied passeren. De aalscholver is niet als aanvaringslachtoffer aangetroffen in slachtofferonderzoeken in Nederland, België en Duitsland. In het plangebied van Windpark Groen is relatief veel ruimte tussen de lijnopstellingen en turbines aanwezig, waardoor de kans op aanvaringen beperkt zal zijn. Uitgaande van deze gegevens zijn slachtoffers te beschouwen als incidenten voor de aalscholver binnen de broedperiode ten gevolge van een aanvaring met windturbines van Windpark Groen. Significante negatieve effecten als gevolg van aanvaring of barrièrewerking kunnen dan ook worden uitgesloten.

Niet-broedvogels

Uit de passende beoordeling blijkt dat de meeste niet-broedvogels niet of nauwelijks gebruik maken van het plangebied, op de meeste soorten zal dan ook geen effect optreden. Dit ligt anders voor toendrarietgans (Ketelmeer-Vossemeer), kolgans (Ketelmeer-Vossemeer, Oostvaardersplassen), grauwe gans (Ketelmeer-Vossemeer, Oostvaardersplassen), brandgans (Oostvaardersplassen) en kleine zwaan (Veluwerandmeren) die vooral in de wintermaanden op de akkers komen foerageren.

In de aanlegfase is wezenlijke verstoring (effect op draagkracht van het gebied) uitgesloten. In de aanlegfase vindt de bouw en sloop van de windturbines gefaseerd plaats. Hierdoor zijn de versturende effecten voor alle vogels slechts tijdelijk en lokaal van aard. Vogels kunnen in de directe omgeving alternatieve foerageer- of rustplekken benutten als ze tijdens werkzaamheden op een locatie verstoord worden. Dit leidt derhalve met zekerheid niet tot significant negatieve effecten.

De ganzensoorten en de kleine zwaan maken gebruik van het plangebied om te foerageren en passeren daarbij de windturbines. Ganzen foerageren in het plangebied en overnachten op het Ketelmeer, de Veluwerandmeren (geen instandhoudingsdoelen voor ganzen) en/of de Oostvaardersplassen. De aantallen kunnen hoog zijn. Kleine zwanen foerageren binnendijs in het plangebied als de foerageermogelijkheden uitgeput zijn in de Veluwerandmeren en overnachten vervolgens weer op de Veluwerandmeren

Voor de ganzen en de kleine zwaan is zoals aangegeven een berekening uitgevoerd met het flux collision model. In de volgende tabel zijn de resultaten van de berekening opgenomen.

Tabel Aanvaringslachtoffers Natura 2000-vogelsoorten Soort	Slachtoffers per jaar	Natura 2000-gebied
Aalscholver (broedvogel)	<1	Markemeer- en IJmeer, Oostvaardersplassen, Lepelaarsplassen en IJsselmeer
Brandgans	<1	Oostvaardersplassen
Grauwe gans	1-2	Ketelmeer & Vossemeer
Grauwe gans	1-2	Oostvaardersplassen
Kleine zwaan	<1	Veluwerandmeren
Kolgans	<1	Ketelmeer & Vossemeer
Kolgans	<1	Oostvaardersplassen
Toendrarietgans	1-2	Ketelmeer & Vossemeer

Om te kunnen bepalen of de sterfte relevant is, wordt bepaald hoe deze zich verhoudt tot de jaarlijkse sterfte van de soorten. Indien de additionele sterfte niet meer is dan 1% van de jaarlijkse sterfte van de betreffende Natura 2000-populatie is deze verwaarloosbaar. De 1% norm is derhalve bepaald door de huidige populatie. Voor de meeste soorten is de basis de maximale maandgemiddelden voor de seizoenen 2010/2011 - 2014/2015 (Sovon, 2017).

Voor de grauwe gans in het Ketel- en Vossemeer geldt dat het instandhoudingsdoel gebaseerd is op de slaapplaatsfunctie. De slaapplaatsstellingen zijn als aantal meer representatief dan de getelde aantallen overdag. Overdag foerageren grauwe ganzen die op het Ketel- en Vossemeer slapen echter ook buiten het Natura 2000-gebied waardoor de gehanteerde getallen van de tellingen lager zijn dan de aantallen op de slaapplaats in werkelijkheid. Echter er zijn geen gegevens bekend over de omvang van de populaties op de slaapplaatsen. Er is gebruik gemaakt van telgegevens die overdag zijn verzameld over de aantallen in het Natura 2000-gebied. Derhalve is sprake van een worst case beoordeling. Voor de toendrarietgans geldt eveneens dat het instandhoudingsdoel gebaseerd is op de slaapplaatsfunctie; er zijn wel gegevens beschikbaar van de slaapplaats (seizoen 2015/2016, Sovon, 2018) en hier is de populatiegrootte op bepaald. Voor de kleine zwaan zijn eveneens aantallen beschikbaar van de slaapplaats voor het seizoen 2011-2012 (sovon.nl 2018) en hier is de populatiegrootte (en 1%-mortaliteitsnorm) op gebaseerd omdat dit aantal meer representatief is in vergelijking met getelde aantallen overdag. De jaarlijkse natuurlijke sterfte is gebaseerd op informatie van de BTO (www.bto.org/about-birds/birdfacts).

Voor de aalscholver, brandgans en de kolgans geldt dat er geen jaarlijkse sterfte wordt verwacht. Eventuele aanvaringslachtoffers moeten worden gezien als incidenten. De kans op aanvaring is verwaarloosbaar klein en voor deze soorten geldt dan ook een significant negatief effect voor deze soorten ten gevolge van additionele sterfte met zekerheid is uit te sluiten.

Voor de overige soorten (grauwe gans, toendrarietgans en kleine zwaan) is in de volgende tabel een overzicht gegeven van de populatie en de 1% mortaliteitsnorm gecombineerd met de sterfte die wordt verwacht.

Tabel	Natura 2000-gebied	Populatie	1% norm	Slachtoffers per jaar
Aanvaringslachtoffers in relatie tot 1% mortaliteit				
Soort				
Grauwe gans	Ketelmeer & Vossemeer	2.000	3	1-2
Grauwe gans	Oostvaardersplassen	6.100	10	1-2
Kleine zwaan	Veluwerandmeren	3.300	6	<1
Toendrarietgans	Ketelmeer & Vossemeer	1.600	3	1-2

Ketel- en Vossemeer

De sterfte voor grauwe gans en toendrarietgans ligt lager dan de 1% mortaliteitsnorm en is daarmee verwaarloosbaar klein. Er is geen invloed op de omvang en kwaliteit van leefgebied binnen het Natura 2000-gebied. De landelijke trend van beide soorten laat een significante toename zien van <5% jaar (laatste 10 seizoenen; Sovon, 2017) en de landelijke staat van instandhouding van beide soorten is gunstig. Uit het Beheerplan Natura 2000-gebied Ketel- en Vossemeer (Rijkswaterstaat, 2016) volgt daarnaast dat het instandhoudingsdoel, het behoud van de slaapplaatsfunctie, behaald wordt. De conclusie is daarom dat de sterfte ten gevolge van het initiatief met zekerheid niet tot significant negatieve effecten leidt.

Oostvaardersplassen

Voor de grauwe gans uit de Oostvaardersplassen geldt hetzelfde voor de landelijke situatie als hiervoor aangegeven bij het Ketel- en Vossemeer. De sterfte is ruim onder de 1% mortaliteitsnorm en er is geen invloed op de omvang en kwaliteit van leefgebied binnen het Natura 2000-gebied. Gezien het effect leidt de sterfte ten gevolge van het initiatief met zekerheid niet tot significant negatieve effecten. Er is echter sprake van een negatief effect dat in cumulatie moet worden beoordeeld. Dit gebeurt in hoofdstuk 5.

Veluwerandmeren

Voor de kleine zwaan geldt dat eventuele sterfte incidenten betreft en derhalve ruim lager dan de 1% mortaliteitsnorm. Gezien het effect leidt de sterfte ten gevolge van het initiatief met zekerheid niet tot significant negatieve effecten.

Verstoring

Het plangebied wordt door een aantal niet-broedvogels (grauwe gans, brandgans, kolgans en toendrarietgans) en de kleine zwaan uit verschillende Natura 2000-gebieden gebruikt om te foerageren. Voor de broedvogels geldt dat zij het gebied niet benutten waardoor verstoring van leefgebied is uitgesloten. De ganzen en de kleine zwaan maken gebruik van agrarisch gras- en bouwland en lokaal andere biotopen zoals met riet begroeide oevers en niet-agrarische graslanden. Er zijn geen aanwijzingen dat de aanwezigheid van de bestaande windturbines een belemmering heeft gevormd voor foeragerende ganzen en/of kleine zwanen uit de Natura 2000-gebieden Ketelmeer & Vossemeer, Oostvaardersplassen en/of Veluwerandmeren.

Voor de ganzensoorten geldt dat een deel van de ganzen binnen een straal van 400 m van de windturbines het gebied zullen vermijden. Voor kleine zwanen is dit een straal van 600 m. De afmetingen van de windturbine zijn daarbij niet relevant; een grotere windturbine leidt niet tot een ander verstoord oppervlak ten opzichte van een kleinere windturbine. Het leefgebied blijft aanwezig binnen de verstoringcontour maar de kwaliteit is afgenomen. Voor de beoordeling is worst case aangenomen dat het gebied binnen deze straal in zijn geheel niet meer beschikbaar is.

Om te beoordelen wat het effect is van het oppervlak aan foerageergebied dat in kwaliteit wordt aangetast is beoordeeld wat het areaal aan foerageergebied is dat beschikbaar is voor deze soorten.

Dit totaal areaal is gebaseerd op de maximale foerageerafstand van de soorten rondom de Natura 2000-gebieden waar de soorten voor zijn aangewezen. Dit is overschatting omdat er geen rekening is gehouden met ongeschikte elementen. Voor de ganzensoorten is een maximale foerageerafstand vanaf de Natura 2000-gebieden waar ze afkomstig uit zijn aangehouden van 30 km en voor de kleine zwaan 12 km.

Een draagkrachtberekening wijst uit dat voor zowel de huidige als de toekomstige situatie sprake is van een ruime overcapaciteit aan foerageergebieden. De beschikbare draagkracht is geen limiterende factor voor de aanwezige ganzen en de kleine zwaan voor de kwaliteit van de Natura 2000-gebieden. Ten gevolge van de aantasting van de kwaliteit van foerageergebied zijn significant negatieve effecten dan ook met zekerheid uit te sluiten.

Barrièrewerking

De aanwezigheid van een lijn van windturbines kan leiden tot barrièrewerking doordat vogels uitwijken. De vogels moeten dan omvliegen om een gebied achter de windturbines te kunnen bereiken waardoor deze gebieden minder interessant worden. Het bereiken ervan kost meer energie en de gebieden kunnen buiten de maximale foerageer - trekafstand komen te liggen. Dit kan ertoe leiden dat de draagkracht afneemt van het Natura 2000-gebied waaruit de soorten afkomstig zijn. Uit de passende beoordeling komt naar voren dat in het plangebied sprake is van vliegbewegingen van kleine zwaan die afkomstig zijn uit de Veluwerandmeren. Deze hebben een gerichte slaaptrek in het donker met de hoogste intensiteit in het midden van het plangebied. De vlieghoogte bedraagt circa 20 m. Het betreft kleine zwanen die slapen in het Veluwemeer en het Drontermeer en daaruit vertrekken naar het plangebied om te foerageren. Een deel van de kleine zwanen uit deze meren verlaat de meren overigens niet en foerageert binnen het Natura 2000-gebied. Voor de overige soorten, de ganzen uit Ketelmeer- en Vossemeer en uit de Oostvaardersplassen zijn de vliegbewegingen zo gericht dat geen barrièrewerking optreedt in combinatie met de oriëntatie van de lijnopstellingen van het initiatief.

De lijnopstellingen van het initiatief staan met name aan de (noord)oostzijde van het plangebied loodrecht op de vliegroute van kleine zwanen die dagelijks tussen de slaappleatsen in de Veluwerandmeren en foerageergebieden in het plangebied pendelen. Dit betreft de lijnen langs de Oldebroekertocht en de Hoge Vaart. Deze opstellingen zijn ononderbroken over relatief grote afstanden. Het is niet met zekerheid uit te sluiten dat kleine zwanen uitwijken voor lange lijnen. De maximale foerageerafstand van de kleine zwaan is ca. 12 km. Aangezien de totale vliegafstand tussen de slaappleats en de lijn relatief klein is (3 tot 5 km) moeten kleine zwanen die het windpark willen mijden veel kilometers omvliegen. Dit leidt tot grote hinder aangezien dit twee keer per dag optreedt. Mogelijk leidt dit ertoe dat het huidige foerageergebied in de toekomst minder of niet gebruikt wordt. Vanuit het oogpunt van zekerheid is in de effectbeoordeling aangenomen dat sprake is van barrièrewerking met als gevolg dat grote delen van de in de huidige situatie beschikbare foerageergebieden in potentie niet of minder geschikt zijn als foerageergebied. Een draagkrachtberekening laat zien dat er een ruime overmaat aan beschikbaar areaal blijft. Barrièrewerking leidt dan ook met zekerheid niet tot significant negatief aangezien er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn.

Om ondanks de afwezigheid van significant negatieve effecten door mogelijke barrièrewerking de mate waarin dergelijk barrièrewerking kan optreden te valideren, gaat initiatiefnemer monitoring hiertoe uitvoeren. Dit is overgenomen in de voorschriften waarbij een evaluatie wordt verlangd om vast te kunnen stellen of er aanleiding bestaat maatregelen vanwege barrièrewerking te treffen. Uit de aanvraag blijkt dat, indien daar aanleiding voor ontstaat, maatregelen kunnen worden getroffen ten aanzien van barrièrewerking.

E. Beroep

Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, postbus 20019, 2500 EA, Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop de besluiten ter inzage zijn gelegd. Een belanghebbende die redelijkerwijs niet kan worden verweten dat hij geen zienswijze naar voren heeft gebracht op het ontwerp van de desbetreffende besluiten kan ook beroep instellen.

Op dit besluit is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbende in het beroepschrift moet aangeven welke beroepsgronden hij aanvoert tegen de besluiten. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Het wordt aanbevolen in het beroepschrift te vermelden dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

G. Ondertekening

Lelystad, - 8 OKT. 2019

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris,

de voorzitter,

mr. drs T. van der Wal

L. Verbeek

Stikstof

Voor een stikstofdepositie onder de drempel, zoals vastgesteld in de Passende Beoordeling (PB), gold onder het Programma aanpak Stikstof (PAS) dat een negatief effect bij voorbaat was uitgesloten, ongeacht de locatie van de depositie en de ecologische kenmerken en situatie ter plaatse. Als gevolg van de uitspraken van de ABRvS van 29 mei 2019 kan deze systematiek niet meer worden toegepast en dient beoordeeld te worden of er een belasting is en of deze belasting tot negatieve effecten kan leiden.

Stikstof komt vrij bij de aanleg van de windturbines en bijbehorende voorzieningen door de inzet van gemotoriseerde voertuigen en werktuigen. In de notitie 'Aanvulling op de Passende Beoordeling t.b.v. Windplan Groen; Beoordeling stikstofeffecten' (bijlage bij het MER/de toelichting) is, in aanvulling op het MER en de PB, inzichtelijk gemaakt dat de stikstofdepositie vanwege de aanleg van de windturbines en bijbehorende voorzieningen wordt weggenomen door de met het voorgenomen project onlosmakelijk verbonden beëindiging van de pluimveehouderijactiviteit bij twee agrarische bedrijven voorafgaand aan de start van de aanlegwerkzaamheden. De opstallen en erven van deze agrariërs worden benut als kantoor en opslag ten behoeve van de aanleg van de windturbines en bijbehorende voorzieningen. Om de depositiereductie van deze pluimveehouderijen te kunnen betrekken bij het Windplan Groen worden de bestemmingen van deze bedrijven in het Rijksinpassingsplan voor het windpark gewijzigd en de milieuvergunningen ingetrokken voor wat betreft de relevante activiteit. Beide pluimveehouderijen beschikken over een milieuvergunning voor het houden van pluimvee, afgegeven vóór de datum waarop de Natura 2000-gebieden waarop een stikstofbelasting kan optreden zijn aangewezen/gemeld onder de Vogel- en /of Habitatrichtlijn.

Uit de stikstofberekeningen blijkt dat er per saldo geen sprake is van een toename aan stikstofdepositie als gevolg van het Windplan Groen op omliggende stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Op geen enkel relevant hexagon in deze Natura 2000-gebieden is per saldo sprake van een toename aan stikstofdepositie. De stikstofemissie vanwege de aanleg van de windturbines en bijbehorende voorzieningen leidt derhalve niet tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in Natura 2000-gebieden. De natuurlijke kenmerken en instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden worden niet aangetast.

Cumulatie

Uit de passende beoordeling voor het project Windplan Groen blijkt dat ook cumulatief gezien significant negatieve effecten als gevolg van het project op de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden uitgesloten.

Conclusie

Windplan Groen veroorzaakt in potentie negatieve effecten voor een aantal vogelsoorten (diverse ganzensoorten en kleine zwaan) waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn gesteld in de Natura 2000-gebieden Oostvaardersplassen, Ketel- en Vossemeer en de Veluwerandmeren.

Uit de effectbeoordeling blijkt dat, ook in cumulatie met andere plannen en projecten, deze effecten gezamenlijk dermate beperkt zijn dat deze met zekerheid niet leiden tot significant negatieve effecten ten aanzien van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden of de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Er kan een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming worden afgegeven.

Bijlage 1, figuur 1: te saneren bestaande windturbines (muv windturbines Pijlstaartweg)

